

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 18.5.2005
KOM(2005) 196 končno

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

Trdnjše partnerstvo in bolj odprt trg v 21. stoletju

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. „Deklaracija EU-ZDA o krepitvi našega gospodarskega partnerstva“, o kateri so se dogovorili na vrhu EU-ZDA leta 2004, je transatlantski partnerici pozvala, da razvijeta v prihodnost usmerjeno strategijo za izboljšanje odnosa med ZDA in EU. Deklaracija poziva interesne skupine z obeh strani Atlantika, da ocenijo dvostranski gospodarski odnos ter sredstva za odstranitev trgovinskih, ureditvenih in investicijskih ovir.
2. S strani EU je bilo 30. septembra 2004 sproženo javno on-line posvetovanje. Gospodarska skupnost, okoljske in potrošniške organizacije, sindikati in druge zainteresirane skupine in posamezniki so bili povabljeni, da podajo svoje mnenje glede ovir, s katerimi se soočajo, ko trgujejo ali vlagajo na trgih drug drugega. Zainteresirane skupine so dobile tudi možnost, da predstavijo svoje poglede na dveh konferencah interesnih skupin, ki jih je organizirala Komisija.
3. Glede na povratne informacije interesnih skupin je Komisija identificirala področja, kjer se je treba lotiti dela v sodelovanju z ZDA. Pobude, ki jih predlaga Komisija, sestavljajo paket, ki je namenjen povečevanju trgovine in naložb med ZDA in EU na treh področjih:
 - urejanje transatlantskega trga,
 - dinamika znanja in inovacij,
 - učinkovitejše, varnejše meje za hitrejšo trgovino in naložbe.
4. Z mehanizmom izvajanja predlaga Komisija kombinacijo zavezujočih in nezavezujočih pristopov po sektorjih, z namenom dati gospodarskemu odnosu med ZDA in EU nov zagon in kakovost ter istočasno odražati našo zavezanost k pospeševanju trajnostnega razvoja. To bi vključevalo odločitev za ambiciozen pristop pri pospeševanju bolj učinkovitega regulativnega sodelovanja.
5. Izvedla bi se predhodna ocena vsake naknadne zavezujoče obveze v skladu s Sporočilom¹. Nadalje bi se izvedla presoja trajnostnega vpliva v skladu s pravili, ki se nanašajo na predloge Komisije, ki izhajajo iz tega sporočila in zahtevajo pooblastilo Sveta.
6. Sporočilo določa tudi številne predloge za krepitev širše politične strukture transatlantskega partnerstva.

¹ COM(2002) 276.

VSEBINA

1.	Uvod.....	4
2.	Utemeljitev	4
3.	Pobude za boljše delovanje transatlantskega trga	7
3.1.	Urejanje transatlantskega trga	7
3.1.1.	Regulativno politično sodelovanje	7
3.1.2.	Podpora pri naložbah.....	9
3.1.3.	Konkurenčna politika in izvajanje	9
3.1.4.	Vladna naročila	9
3.1.5.	Letalski promet.....	10
3.1.6.	Storitve pomorskega prometa in pomorske zadeve	10
3.1.7.	Finančni trgi	10
3.1.8.	Prost pretok poslovnežev	11
3.1.9.	Vzajemno priznavanje strokovnih kvalifikacij	11
3.2.	Dinamika znanja in inovacij.....	12
3.2.1.	Nove tehnologije	12
3.2.1.1.	Informacijske in komunikacijske tehnologije: uredba za inovacije.....	12
3.2.1.2.	Vesolje.....	12
3.2.2.	Intelektualna lastnina	12
3.2.3.	Raziskave in razvoj	12
3.2.4.	Energetika	12
3.2.5.	Izobraževanje in poklicno usposabljanje	12
3.3.	Učinkovitejše, varnejše meje za hitrejšo trgovino in naložbe.....	13
4.	Doseganje gospodarskih ciljev.....	14
4.1.	Politična orodja	15
5.	Širša struktura odnosov med EU in ZDA	16
5.1.	Nova transatlantska agenda (NTA) – neodvisna ocena	16
5.2.	Politični profil odnosov med ZDA in EU za doseganje naših ambicij	17
6.	Zaključki in priporočila.....	18

1. UVOD

Pri izpolnjevanju „Deklaracije EU-ZDA o krepitvi našega gospodarskega partnerstva“ (v nadaljnjem besedilu „Deklaracija Dromoland“), o kateri so se dogovorili na vrhu EU-ZDA leta 2004, to sporočilo predstavlja paket predlaganih pobud za povečanje trgovine in naložb med EU in ZDA. Te pobude vključujejo regulativno sodelovanje, storitve (vključno z letalskim prometom in finančnimi trgi), naložbe, konkurenco, javna naročila, inovacije in nove tehnologije ter vmesnik trgovina/varnost. Po sektorjih je predlagan okvir, ki zavezuje obe partnerici, da izvedeta potrebne ukrepe za zagotavljanje obvez, s ciljem dati nov zagon in kakovost gospodarskemu odnosu med ZDA in EU ter istočasno težiti k ustvarjenju prosto dostopnega transatlantskega trga. Ta je zasnovan, da zadevnim regulativnim organom zagotovi potrebne instrumente za pospeševanje sodelovanja in preprečevanje regulativnih težav. Politični pregled nad delovanjem bo koristen pri zagotavljanju, da bodo izpolnjene obveze za zagotavljanje rezultatov. Komisija tako predlaga, da se z ZDA na vrhu EU-ZDA 2005 dogovori o gospodarski deklaraciji, da se delo na zgoraj omenjenih področjih lahko začne. Treba je obdržati možnost nadaljevanja dela na številnih področjih s pomočjo zavezujočih sporazumov. Sporočilo določa tudi številne predloge za krepitev širše politične strukture transatlantskega partnerstva.

2. UTEMELJITEV

Gospodarski odnosi so trdna podlaga odnosa med EU in ZDA, katerega obseg se nenehno širi. Dobro stanje teh odnosov je bilo bistveno v ustvarjanju pogojev, zaradi katerih so se transatlantski politični odnosi v zadnjih desetletjih okrepili.

Vodje so se na vrhu EU-ZDA leta 2004 v Dromolandu dogovorile glede iskanja skupnih sredstev in najboljših praks za pospeševanje gospodarske rasti, ustvarjanja novih delovnih mest in inovacij ter pozvale interesne skupine na obeh straneh Atlantika, da prispevajo ideje o tem, kako nadalje pospeševati transatlantsko gospodarsko povezovanje. Njihov cilj je bil na vrhu 2005 sprejeti v prihodnost usmerjeno strategijo za krepitev gospodarskega partnerstva EU-ZDA. Posvetovanja interesnih skupin EU so potekala tri mesece, do 31. decembra 2004. Odzivi interesnih skupin ponujajo številne konstruktivne ideje. Večina odgovorov se osredotoča na potrebo po odstranitvi netarifnih ovir, predvsem zadev, ki se nanašajo na predpise in trgovino ter varnost¹. Interesne skupine opredelijo tudi nadaljnji napredek pri Lizbonski agendi, kot predpogoj za ponovno oživitev transatlantskega gospodarskega odnosa. To sporočilo določa predloge za skupno strategijo EU-ZDA za krepitev gospodarskega povezovanja. Upošteva tudi možnosti za okrepitev političnih struktur, ki podpirajo odnose med EU in ZDA.

¹ Glej http://europa.eu.int/comm/external_relations/us/consultation/results/index.htm za prispevke interesnih skupin.

EU in ZDA sta v svetovnem merilu na področju trgovine in naložb najbolj dvostransko povezani. Leta 2003 je celoten obseg trgovine z blagom in storitvami med EU in ZDA znašal okoli 600 milijard EUR. Medtem ko spori, povezani s trgovino morda pridejo na naslovnice, v resnici vplivajo na manj kot 2 % tega obsega. Izrazita značilnost gospodarskih odnosov med EU in ZDA je ogromen pretok neposrednih tujih naložb (FDI) v obe smeri. Do leta 2003 so ti tokovi znašali 1,4 trilijone EUR celotnih zalog pri dvostranskih naložbah (766 milijard EUR EU FDI v ZDA in okoli 640 milijard EUR ZDA FDI v Evropi). Kar 14 milijonov delovnih mest v EU in ZDA je odvisno od transatlantskih gospodarskih vezi. Konkurenco je treba nadalje povečevati z zniževanjem stroškov gospodarskih vnosov, pospeševanjem regulativnega sodelovanja na mednarodni ravni, pospeševanjem pravic intelektualne lastnine ter delovanjem za odprtje trgov v tretjih državah.

Kljub obsegu dvostranskih gospodarskih vezi, še vedno veliko elementov škodi trgovini in naložbam². Izboljšan regulativni okvir ima pomembno vlogo pri krepitvi teh vezi in povečevanju trgovinskih možnosti. Prvič, stroški regulativnih ovir so na mnogih področjih še vedno znatni. Posledice rastočega napredka pri teh ovirah bi lahko bile velike sektorske pridobitve za posel in potrošnike. Drugič, moramo okrepiti temelje za rast in inovacije z boljšim napredovanjem k razvoju in povezovanju naših na znanju temelječih gospodarstev. Tretjič, tako EU kot ZDA se soočata z resnimi notranjimi in zunanjimi gospodarskimi izzivi. ZDA ima visoke proračunske in trgovinske primanjkljaje, EU pa se mora posvetiti svojim nerazveseljivim stopnjam rasti. Nazadnje, tako ZDA kot EU se morati spopasti z vedno ostrejšimi konkurenčnimi pritiski iz močno rastočih gospodarstev, kot sta Kitajska in Indija.

EU se je na te izzive odzvala s prenovljeno Lizbonsko strategijo, ki predvideva tesnejše povezovanje in nov zagon za mednarodno regulativno in upravno zbliževanje³, ohranjajoč dolgoleten cilj za trajnosten razvoj. Poglobitev gospodarskega partnerstva EU-ZDA je tako širok cilj za ustvarjanje novih delovnih mest, pospeševanje rasti in inovacij ter hkrati spodbuja trgovino in naložbe. Številna vprašanja se nanašajo na trajnosten razvoj v vseh svojih dimenzijah (to so okoljski, družbeni in gospodarski vidiki). Trajnosten razvoj mora tako imeti pomemben prostor v gospodarskem partnerstvu EU-ZDA.

Zaključek Razvojne agende iz Dohe (STO) je glavna prednostna naloga za trajnostno globalno rast. EU in ZDA skupaj delujeta za uresničitev tega cilja. Sporazum o prosti trgovini (FTA) med EU in ZDA bi tvegala razvrednotenje teh večstranskih

² Poročilo Evropske Komisije o ovirah ZDA pri trgovini in naložbah, 2004 - glej http://trade-info.cec.eu.int/doclib/docs/2005/march/tradoc_121929.pdf.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu svetu, z dne 2.2.2005 „*Skupna prizadevanja za gospodarsko rast in nova delovna mesta - Nov začetek za Lizbonsko strategijo*“ pod naslovom „Rast in delovna mesta: globalna razsežnost“ (stran 19) navaja: „*Potreben je nov zagon za regulativno in administrativno zbliževanje na mednarodni ravni, še posebej pri transatlantskih trgovinskih odnosih. Zagotovitev, da se standardi na mednarodni ravni kar najbolj uskladijo bodisi z našimi veliki trgovinskimi partnerji kot so ZDA bodisi s hitro rastočimi trgi v Aziji, kot sta Kitajska, Indija in drugimi sosednjimi državami EU – obljublja možnost znatnega znižanja cen in rast produktivnosti. Komisija bo aktivno sledila tej agendi.*“ - COM(2005) 24.

prednostnih nalog. STO je pravi forum za pogovore o zmanjšanju tarif. Dvostranske gospodarske pobude med EU in ZDA morajo biti dopolnilne postopkom STO in morajo obravnavati glavne ovire, ki so po naravi regulativne. Sporazum o prosti trgovini (FTA) med EU in ZDA ne bi rešil te glavne težave v gospodarskih odnosih med EU in ZDA.

Čeprav na mnogih večstranskih forumih razpravljajo o makroekonomskih vprašanjih, ki so v skupnem interesu EU in ZDA, bi lahko dvostranska izmenjava mnenj o teh vprašanjih pripomogla razviti skupno analizo. To bi okrepilo celotno partnerstvo EU-ZDA ter omogočilo doseganje soglasja za makroekonomska vprašanja na večstranskih forumih.

3. POBUDE ZA BOLJŠE DELOVANJE TRANSATLANTSKEGA TRGA

3.1. Urejanje transatlantskega trga

3.1.1. Regulativno politično sodelovanje

Z rastjo transatlantskega gospodarstva je postalo zelo jasno, da brez širjenja regulativnih horizontov ni možno nadalje zadovoljiti potrebe po bolj poštenih konkurenci in visoki stopnji varstva potrošnikov in okolja. To spoznanje je vodilo k bolj pogostim in intenzivnim stikom med zakonodajalci EU in ZDA, vključno z organi konkurence. Takšni stiki so pomembni, saj lahko zakonodaja v vakuumu povzroči gospodarsko izkrivljanje in tudi škodo. Demokratična legitimnost in odgovornost zahtevata, da se ohrani regulativna neodvisnost in najvišji standardi zdravja, varnosti, varstva okolja in potrošnikov.

Splošno je potrjeno, da transatlantski trg na splošno deluje gladko. Dokaz za to je velik obseg dnevnih gibanj na ravni trgovine z blagom in kapitalskih tokov. Vendar je na nekaterih področjih potreben okrepljen dialog in sodelovanje, še posebej pred regulativno ureditvijo, da se izogne razlikam v pristopu med EU in ZDA, ki lahko povečajo stroške in ovirajo možnost razvoja, medtem ko več ne služijo dobro potrošnikom, gospodarstvu in drugim zainteresiranim strankam.

Kljub pomembnemu uspehu v regulativnem sodelovanju med EU in ZDA težave ostajajo. Izziv je najti način regulativnega sodelovanja, ki bi zakonodajalcem vcepil spoznanje, da so, medtem ko se morajo prvotno še vedno osredotočati na svoje domače volivce, zdaj tudi skupni upravitelji in zakonodajalci transatlantskega trga.

Nedavna prizadevanja za izboljšanje sodelovanja med zakonodajalci vključujejo smernice EU-ZDA o regulativnem sodelovanju in transparentnosti, pripravljene leta 2002. Bolj sistematičen pristop je bil razvit v časovnem načrtu za regulativno sodelovanje med EU in ZDA junija 2004. Ti prostovoljni instrumenti pokrivajo industrijske izdelke. Predstavljajo korak naprej in vodijo k sodelovanju v več sektorjih, kar na splošno krepi zavedanje, da je treba okrepiti regulativno sodelovanje med EU in ZDA ter tako pritegniti pozitivno pozornost interesnih skupin. Vendar ti instrumenti še vedno niso dovolj prepoznavni. Njihovo učinkovito izvajanje je pogosto odvisno od opredelitve virov, ki so na voljo, ali od narave regulativnih pooblastil in dovoljenj. Stopnja zavezanosti k sodelovanju med regulativnimi oblastmi je tako nestalna.

Izkušnja tako kaže, da je potrebna najvišja stopnja politične podpore, kot tudi mehanizem za določitev agende, za določitev tistih področij, kjer je potreben večji napredek, in za redni razvoj ustreznih ciljev in prednostnih nalog. Izkušnja z obstoječimi regulativnimi dialogi, ki pokrivajo različna področja, prav tako kaže, da se tukaj ne da uporabiti vzorca „enake obravnave za vse“ ter da je potrebna prožnost, zlasti ker nekateri dialogi že dobro delujejo. Temelječ na dosedanjih izkušnjah, bi EU in ZDA zdaj morali narediti ambiciozen kakovosten korak naprej h krepitvi regulativnega sodelovanja. Pri tem je treba ohraniti pristop „po posameznih sektorjih“ in uporabiti vsa možna orodja, od izmenjave informacij in krepitve zaupanja do zavezujočih pristopov, ki zahtevajo zakonodajne spremembe, kjer je to primerno.

Okrepljen pristop mora obsegati:

- Okrepljeno vertikalno sodelovanje, ki vključuje naslednje ključne elemente:
 - (a) pravočasno izmenjavo letnih delovnih načrtov zakonodajalcev Komisije in ZDA,
 - (b) „vročo linijo zakonodajalcev“, ki se uporabi, če ena stran zaprosi za posvetovanja glede novo načrtovanih regulativnih pobud druge strani, ki bi lahko vplivale na pomembne interese prve strani,
 - (c) ugotovitev, za katere sektorje obstaja največja možnost, da sodelovanje prinese povečane gospodarske koristi,
 - (d) posvetovanje v mednarodnih organih, ki določajo standarde, na razvojni stopnji novih standardov ali političnih pobud,
 - (e) spodbujanje sorazmernih ocen gospodarskih, socialnih in okoljskih vplivov zunaj mej obeh partneric,
 - (f) izmenjavo in razvoj najboljše prakse glede na analizo tveganja v zvezi z varstvom potrošnikov in okolja ter upoštevanje previdnostnega načela,
 - (g) dodatne ukrepe za pospeševanje izboljšane razumevanja regulativnih praks druge strani ter bolj učinkovito in dosledno izvajanje regulativnih pristopov in orodij. To bi vključevalo izmenjavo najboljše splošne regulativne prakse, ki na primer obravnava določbe o transparentnosti in javno posvetovanje;
- Priznavanje enakovrednosti, kjer predpisi in standardi, če so različni, zagotavljajo enakovredne ravni zaščite in kakovosti;
- Razvoj skupnih standardov, kjer je to primerno.

3.1.2. *Pospeševanje naložb*

Kljub pomembnosti naložbenih tokov v gospodarskih odnosih med EU in ZDA, na strani ZDA še vedno obstajajo nepravilne omejitve glede lastništva, ki presegajo minimum, ki je potreben zaradi varnostnih razlogov. Odprava omejitev glede tujega

lastništva v sektorju letalskega prometa na obeh straneh Atlantika bi prevoznikom omogočila boljši dostop do mednarodnega kapitala, kar bi prispevalo k svetovnemu poslovanju, rasti, konkurenčni učinkovitosti ter pospeševanju konkurence in koristi za potrošnika. Bolj splošno, družbe EU so tudi zaskrbljene, da postopki pregleda in obveščanja, pri čemer je udeležen Odbor za tuje naložbe v ZDA (CFIUS), vključujejo nesorazmeren nadzor in zahteve za upravljanje družb kot tudi pregled občutljivega osebja. EU si mora prizadevati za odpravo ostalih omejitev glede lastništva s strani ZDA in ta jih mora nadomestiti s poenostavljenimi, smiselnimi in sorazmernimi zahtevami o obveščanju, če je potrebno, s pomočjo zavezujočih določb.

Dodatno vprašanje mora pospeševati napredek reforme odškodninske odgovornosti v ZDA – akutni interes evropskih investorjev, za katere nejasni odškodninski zahtevki predstavljajo visoko negotovost v naložbenem okolju ZDA.

3.1.3. Konkurenčna politika in izvajanje

Medtem ko sta gospodarstvi EU in ZDA postali še bolj prepleteni, so združitve in prevzemi na eni strani Atlantika imeli vedno večje konkurenčno politične posledice za drugo jurisdikcijo. Organi, pristojni za konkurenco, Evropske komisije in ZDA intenzivno sodelujejo v skladu s sporazumoma iz leta 1991 in 1998, usklajujeta dejavnosti izvrševanja in si izmenjujeta nezaupne informacije. Ko gre za mednarodne karteje za skupno poizvedovanje, lahko pomanjkanje okvira, ki dovoljuje izmenjavo zaupnih informacij, ovira učinkovito sodelovanje. EU in ZDA morata najti pot za premagovanje ovir glede izmenjave takih informacij.

3.1.4. Vladna naročila

Odprtje trgov javnih naročil med EU in ZDA bi povečalo konkurenčnost Evrope in ustvarilo nove možnosti za družbe EU (vključno z malimi in srednje velikimi podjetji – MSP). Čeprav Sporazum o vladnih naročilih (GPA) STO znatno zvišuje možnosti javnih naročil za obe strani, je ZDA vedno nasprotovala izboljšanju stanja. „Buy America“, Obrtni zakon in posebne ugodnosti na državni ravni so visoko na seznamu ovir pri dostopu do trga, ki ga navajajo družbe EU.

Da bi izboljšali stanje, je odnose z ZDA na področju vladnih naročil treba obravnavati na vzajemni osnovi in osnovi „GPA-plus“. Temelječ na predhodnem delu, je treba izdelati spremljajoče ukrepe za izboljšanje vzajemnega dostopa do razpisnih možnosti, vključno s povečevanjem uporabe elektronskega naročanja na obeh straneh.

EU in ZDA morata okrepiti svojo koordinacijo in sodelovanje z namenom pospeševati napredek v večstranskih pogajanjih o vladnih naročilih: pregled GPA (besedilo in obseg), razširitev članstva GPA in pogajanja o večstranskem sporazumu o vladnih naročilih v storitvah v okviru GATS.

3.1.5. Letalski promet

Pogajanja o celovitem sporazumu o letalskih storitvah med EU in ZDA nam nudita možnost uresničiti tesnejše transatlantske odnose. Storitve letalskega prometa so trenutno omejene z regulativnim okvirom, ki odraža politično in tehnološko ureditev

iz leta 1940. S sporazumom bi se odprle nove poslovne možnosti za zračne linije ZDA in EU, sprostile bi se lahko tudi ogromne gospodarske koristi (koristi potrošnika vsaj 5 milijard USD na leto, čez 17 milijonov dodatnih potnikov na leto ter nova zaposlovanja na obeh straneh Atlantika). Celovit sporazum med EU in ZDA bi ustvaril trdo gospodarsko in pravno podlago za transatlantske letalske storitve. Pravi čas je za nadaljevanje pogajanj, ki se osredotočajo na pomembne pridobitve za širše transatlantsko gospodarstvo. Pogajanja se morajo nadaljevati na podlagi osnutka sporazuma, ki je bil sestavljen junija leta 2004. Napredek je potreben pri številnih ključnih elementih sporazuma: pri regulativnem sodelovanju (predvsem glede varnosti, državnih pomoči in konkurence) in prometnih pravicah. Administracija ZDA obravnava ključno vprašanje lastništva in pravil nadzora za letalske linije ZDA.

3.1.6. Storitve pomorskega prometa in pomorske zadeve

Pomorski promet pomembno pospešuje svetovno in transatlantsko trgovino. Pomorska trgovina nosi 90 % vse mednarodne trgovine (po obsegu) in nekateri segmenti, kot na primer trgovina z zabojniki, kažejo trajno dvomestno letno stopnjo rasti. EU in ZDA imata pomorsko industrijo, ki je gospodarsko zelo pomembna ter odločilna za mednarodno trgovino. Omejevalne politike tvegajo zaviranje gospodarskega napredka in širitev globalne trgovine. Zlasti na področju varnostnih ukrepov, na katerem se mora razvijati sodelovanje, je treba preurediti regulativni okvir za pomorski sektor. Evropska komisija je pričela postopek načrtovanja vseobsegajoče pomorske politike, medtem ko je administracija ZDA decembra 2004 sprejela akcijski načrt „Ocean“ kot odgovor na poročilo Komisije ZDA o oceanski politiki, ki je bilo izdelano septembra 2004. Sodelovanje na tem področju se bi lahko še naprej krepilo in bi moralo vključevati vprašanja, kot so mednarodno upravljanje oceanov, pomorsko pravo, izmenjava podatkov, raziskave, pomorska varnost in varovanje okolja ter gospodarska izraba oceanov in trajnostna raba njihovih virov.

3.1.7. Finančni trgi

Dostop do kapitala je vir naložb in inovacij. Finančni trgi EU in ZDA so že zdaj dobro povezani ter odražajo pomembne tokove navzkrižnih naložb in kapitalske tokove. Kljub temu pa jih je treba nadalje povezovati. Resnično povezovanje finančnih trgov EU in ZDA lahko zniža stroške trgovanja na obeh straneh Atlantika za 60 %, kar posledično pomeni 50 % zvišanje obsega trgovanja in 9 % znižanje stroškov lastniškega kapitala. Nasprotno pa izzove razhajanje pravnih ureditev ali regulativno „prelitje“ od ene jurisdikcije k drugi v gospodarstvu znatne verižne učinke. Na nekaterih področjih, kot je na primer zavarovalniški sektor ZDA, še vedno obstajajo tradicionalne tržne ovire.

EU in ZDA sta prepričani, da je treba povečati zблиževanje in sprejetje funkcionalne enakosti na ključnih področjih, kot so računovodski in revizijski standardi, zahteve po kapitalski ustreznosti za banke in okvirni pogoji za bančne in druge finančne trge, predvsem finančne konglomerate. Dialog o ureditvi finančnih trgov (FMRD) med različnimi akterji na obeh straneh Atlantika je uspešno obravnaval nekaj ključnih vprašanj, kot so nekateri vidiki izvajanja Zakona Sarbanes-Oxley, možnost, da se družbe EU odjavijo z borze ZDA in potreba po zблиževanju računovodskih standardov. Glede slednjega je bil dosežen politični sporazum. V bližnji prihodnosti se mora doseči priznavanje Mednarodnih računovodskih standardov (IAS) za

evropske emitente v ZDA; začeti je treba pogovore o vzajemnem priznavanju zavarovanja gospodarskih tveganj, v pozavarovalniškem sektorju pa je treba najti rešitve za odstranitev zahtev po dodatnem jamstvu za pozavarovalnice EU, ki poslujejo v ZDA. Glede širših vprašanj, kot so na primer pristopi k upravljanju družb, morata Evropska komisija in ZDA še naprej vzpodbujati široko zastavljen dialog v okviru Transatlantskega dialoga o upravljanju družb (TCGD).

3.1.8. Prost pretok ljudi

Državljeni določenih držav članic EU, ki želijo na kratek obisk v ZDA, ne izpolnjujejo pogojev niti za odstopanje od dogovora o vizumski obveznosti. Cilj EU je zagotoviti, da se dogovor o odpravi vizumov za kratkoročno bivanje razširi na vse države članice.

Na področju poslovanja postajajo naložbe in trgovina preko povezanih družb motor transatlantskega gospodarstva. Svoboda gibanja osebja EU in ZDA pri daljših bivanjih je nujna. Proučiti je treba možnost uvedbe posebnega statusa za potovanje oseb, „vrednih zaupanja“, da se olajša gibanje mednarodnih potnikov, upoštevajoč varnostne postopke.

3.1.9. Vzajemno priznavanje strokovnih kvalifikacij

Pomanjkanje priznavanja enakosti strokovnih kvalifikacij predstavlja oviro za pretok strokovnjakov in zavoro za konkurenco v storitvenem sektorju. Poskusi pogajanja o sporazumih o vzajemnem priznavanju (MRA) na tem področju zaradi zahtevanih nesorazmernih naporov niso obrodili napredka, potrebnega, da bi premagali težave državne jurisdikcije v ZDA. V zvezi s tem morajo pogajanja prvotno biti osredotočena na sektorje, kjer sta gospodarski interes ali potreba bila utemeljena s strani dobaviteljev in/ali uporabnikov strokovnih storitev.

Na področju arhitekturnih storitev so strokovne organizacije na obeh straneh Atlantika pokazale poseben interes za pogajanja o Sporazumu o vzajemnem priznavanju (MRA) in so v svojih pogovorih že zelo napredovale na poti k cilju. Svet je odobril mandat za pogajanja o Sporazumu o vzajemnem priznavanju na tem področju, kar pomeni, da bi se Komisija lahko z ZDA pogajala o Sporazumu o vzajemnem priznavanju, odvisnem od povpraševanja. V tem pogledu je treba ZDA vzpodbuditi, da politično podpre rezultate med-strokovnih razprav z namenom pripraviti teren za zavezujoč Sporazumu o vzajemnem priznavanju med organi, pristojnimi za pogajanja o mednarodnih sporazumih.

3.2. Dinamika znanja in inovacij

3.2.1. Nove tehnologije

3.2.1.1. Informacijske in komunikacijske tehnologije (ICT): pravna ureditev za inovacije

Zakonodajalci na obeh straneh Atlantika se spoprijemajo z izzivom hitrega razvoja digitalnega gospodarstva in zbliževanjem telekomunikacij, računalniških tehnologij in radiodifuzijske tehnologije. Interesne skupine na obeh straneh Atlantika so zaskrbljene zaradi ovir, ki so lahko posledica različnih regulativnih okolij. Evropska komisija in ZDA v okviru dialoga med EU in ZDA o informacijski družbi že razpravljata o ključnih vprašanjih, vendar bi bolj intenzivno sodelovanje pripomoglo

k nadaljnjemu preprečevanju nepravilnih razlik in k pospeševanju razvoja inovativnih tehnologij na obeh straneh Atlantika.

Na področju skupnih možnosti in nevarnosti pri razvoju ICT je potrebno veliko dela. EU in ZDA morata spodbuditi obsežen razvoj ključnih tehnologij, kot so širokopasoven dostop, naprave za identifikacijo radijskih frekvenc in druge inovativne tehnologije, ki bi lahko pripomogle k pospeševanju transatlantskih inovacij in gospodarske rasti. Istočasno morata iskati rešitve za preprečevanje zlorab, ki zmanjšujejo možnosti teh tehnologij za vse uporabnike, na primer s sodelovanjem pri zmanjševanju spam-a ter prispevanjem v boju proti dodatnim grožnjam, kot so „spyware“ in druge oblike programov „malware“.

3.2.1.2. Vesolje

ZDA delno zaradi nadzora izvoza ohranja vodilno vlogo v nišah, kot so določene satelitske komponente. Vendar kot je pokazal sporazum o Galileu, se zdaj pogovori lahko izvajajo na osnovi metode vsak z vsakim, z namenom določiti skupne interese in ustvariti ugodno okolje za sodelovanje pri znanosti o vesolju in komercialnih uporabah na tem področju potencialno intenzivne rasti visoke tehnologije.

EU in ZDA morata vzpostaviti strukturiran dialog, ki vključuje dva ključna vidika. Prvič, spodbuditi morata sodelovanje na ključnih področjih, kot je opazovanje zemlje, satelitska navigacija (Galileo, GPS), elektronske komunikacije, znanost o vesolju in raziskave ter podpirati države v razvoju pri dejavnostih, povezanih z vesoljem. Drugič, vzporedno morata premagati ostale regulativne ovire za vzpostavitev ustrezno delujočega transatlantskega trga za vesoljsko industrijo. Ključnega pomena tukaj bi bila odstranitev nepotrebne nadzora v okviru Mednarodnih predpisov za trgovino z orožjem ZDA (ITAR), in liberalizacija mednarodnega trga za katapulte.

3.2.2. *Intelektualna lastnina*

Varovanje pravic intelektualne lastnine za pospeševanje inovacij, zaposlovanja in konkurence je temeljen gospodarski cilj, ki ga delita EU in ZDA. Treba se je boriti proti hitro rastočemu ponarejanju in piratstvu in ublažiti stroške, ki nastanejo zaradi razlik varovanja intelektualne lastnine na obeh straneh Atlantika.

Temelječ na dvojni zavezanosti, ki jo je EU izrazila s svojo izvršilno direktivo 2004, morata EU in ZDA pospešiti sodelovanje pri izvršilnih vprašanjih glede intelektualne lastnine; najprej morata poskrbeti za red na svojem ozemlju, nato pa se posvetiti vprašanju glede intelektualne lastnine v izbranih tretjih državah, posebej s skupnimi naporji za boj proti piratstvu in ponarejanju. Še naprej in širše je treba obravnavati vsebinska pravna vprašanja, kot so na primer patenti (proučitev plodnih načinov za zmanjšanje vrzeli med načeli „prvi izumil“ in „prvi prijavil“) in varstvo izdajateljcev televizijskega programa, ki so povezani z novimi tehnologijami. Za intenziven dialog je potrebna pripravljenost ZDA, da izvrši sklepe STO, ki so povezani s pravicami intelektualne lastnine in podporo za polno udeležbo Evropske skupnosti v odborih WIPO, ko gre za pristojnosti Skupnosti. Prav tako je treba zagotoviti, da se pravice intelektualne lastnine na področju digitalnih medijih razvijajo na način, ki ohranja tradicionalno zavezanost k ravnotežju med interesi lastnika vsebine in potrošniki.

3.2.3. *Raziskave in razvoj*

Priznanje pomembne vloge, ki jo imajo dejavnosti raziskav in razvoja pri pospeševanju konkurenčnosti in gospodarske rasti, je v središču pri obnovi lizbonske agende. Prav tako je EU pred časom spoznala, da je z odprtjem dejavnosti v okviru zaporednih okvirnih programov za raziskovalce in raziskovalne inštitute iz tretjih držav mogoče prispevati k uresničitvi na znanju temelječega gospodarstva EU. Od leta 1998⁴ je bilo izvedenih nekaj dejavnosti v okviru Sporazuma med EU in ZDA o znanosti in tehnologiji, s stalnimi skupnimi projekti z udeležbo družb in raziskovalnih inštitutov ZDA na področjih, kot so industrijski materiali, gorivne celice, inteligentni proizvodni sistemi, biotehnologija⁵ in vidiki klimatskih sprememb. V okviru prihajajočega 7. okvirnega programa za raziskave in razvoj je treba okrepiti sodelovanje na teh in drugih področjih.

EU in ZDA morata nadaljevati s skupnim delom za določitev prednostnih področij sodelovanja pri raziskovanju, da bi:

- ustvarili transatlantsko gospodarsko rast, razvili nove transatlantske trge (npr. tehnologije za vodikove gorilne celice in nanotehnologija) in našli rešitve za skupne regulativne izzive.
- pospeševali varno gospodarsko okolje, posebej s sodelovanjem z ZDA na področjih, ki so pomembna za civilno varnost. To vključuje področja, ki so bila ugotovljena v pripravljalnih ukrepih Komisije (COM(2004) 72) o varnostnih raziskavah (kot je zaščita pred kemičnimi in biološkimi terorističnimi grožnjami in povečevanje kriznega upravljanja), kot tudi, na področju IKT, na tehnoloških področjih varnosti in zanesljivosti kompleksnih omrežnih sistemov in informacijskih infrastruktur programa Tehnologije informacijske družbe (IST).

3.2.4. *Energetika*

Glede na v zadnjem času visoke in nestanovitne cene nafte in potrebo po reševanju težav glede podnebnih sprememb morata EU in ZDA tesneje sodelovati, da bosta okrepili politični dialog o energetske učinkovitosti in vprašanjih obnovljivih energetskih virov, tudi z razvojem čistih tehnologij (tj. ogljikovo zajetje in skladiščenje ter druge tehnologije za nizko raven ogljika).

3.2.5. *Izobraževanje in poklicno usposabljanje*

EU in ZDA morata nadaljevati s skupnim delom za obnovo in krepitev trenutnega sporazuma o visokem šolstvu in poklicnem usposabljanju, ki preneha veljati konec leta 2005, z namenom okrepiti stike med ljudmi (people-to-people) in razviti politično usmerjene ukrepe glede vprašanj, kot so kakovost in združljivost izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja, dostop do vseživljenskega učenja za vse ter odprtje izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja za ves svet.

⁴ Tukaj je potrebno obuditi obstoj sporazumov Euratom iz leta 1996 (fisija) in 2001 (zlitje).

⁵ Temelječ na delu delovne skupine Evropske Komisije-ZDA na področju biotehnoloških raziskav, ki je bila ustanovljena leta 1990, kot dvostranski posvetovalen mehanizem.

Proučiti je treba tudi možnosti za pospeševanje raziskav, kot tudi izmenjav univerzitetnih profesorjev, raziskovalcev in študentov na področjih, ki prispevajo k poglobitvi gospodarskih odnosov med EU in ZDA.

3.3. Učinkovitejše, varnejše meje za hitrejšo trgovino in naložbe

Po 11. septembru 2001 so vlade po celem svetu uvedle nove varnostne ukrepe. Interesne skupine na obeh straneh Atlantika so poudarile, da so ti ukrepi občutno vplivali na mednarodno trgovino. Izziv predstavlja vzpostavitev ravnotežja med zaostrenimi varnostnimi zahtevami in nadaljevanjem odprte in varne trgovine ter prevoza potnikov. Bolj tekoča trgovina in učinkovitejša varnost nista v nasprotju. Ukrepi za olajšanje trgovine, ki so usmerjeni v zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev in pospeševanje postopkov za gospodarske subjekte, ki ravnavajo po pravilih, lahko prav tako zagotovijo ustrezne ravni nadzora.

Temelječ na že dobro opravljenem delu v okviru sporazuma med EU in ZDA o povečanem carinskem sodelovanju na področju varnosti prevoza, morata EU in ZDA okrepiti dialog, temelječ na načelih vzajemnosti in vzajemnega priznavanja.

Posebno pozornost je treba nameniti:

- podpori splošnih ciljev, določenih v sporazumu med Evropsko skupnostjo in ZDA o okrepljenem carinskem sodelovanju na področju varnosti prevoza: (i) popolna vzajemnost in vzajemno priznavanje varnostnih standardov, ocene tveganja, ukrepi nadzora in rezultati ter industrijskih partnerskih programov in (ii) sodelovanje pri ukrepih, kot je koncept enega samega okna, ene same točke dostopa in e-carina, ki bodo uvedeni v carinsko zakonodajo Skupnosti;
- izmenjavi najboljših praks in sodelovanju pri izvrševanju koncepta „pooblaščen gospodarski subjekt“ (AEO) v EU. Cilj mora biti preseči le golo združljivost koncepta AEO s programom Carinsko-trgovinskega partnerstva proti terorizmu (C-TPAT) ZDA, tako da se ZDA pozove, da nadgradi svoj koncept, da bo ta popolnoma enak konceptu EU ter da se doseže vzajemno priznavanje in vzajemnost obeh programov;
- sporazumu z ZDA o izognitvi dvojnih nadzorov, ki izhajajo iz uporabe paralelnih, včasih nasprotujočih si nizov obstoječih standardov. Namesto tega je treba poudariti vzajemno priznavanje in vzajemnost. V zvezi s carinskim nadzorom je treba aktivno težiti k splošnim ciljem vzajemnega priznavanja in vzajemnosti standardov nadzora in ukrepov nadzora.
- osredotočenju pogovorov z ZDA na izvajanje „Zakona o pripravljenosti in odzivanju pri javnem zdravju, varnosti in bioterorizmu“ za zagotovitev minimalnega vpliva na trgovino;
- dajanju novega zagona razvoju globalnih varnostnih standardov, posebej s pospeševanjem varnostnih standardov, ki so dogovorjeni med Evropsko skupnostjo in ZDA v okviru Svetovne carinske organizacije (WCO), Mednarodne organizacije za civilni letalski promet (ICAO) in Mednarodne pomorske organizacije (IMO). Sedanji primer je razvoj okvirnega osnutka standardov za

varnost in pospeševanje globalne trgovine na forumu WCO, ki ga bo konec junija 2005 sprejel Svet za carinsko sodelovanje in ga bodo nato izvajale članice WCO.

- ostala področja, ki zadevajo tako EU kot ZDA se nanašajo na boj proti poslovnim in finančnim goljufijam, pranju denarja, financiranju terorizma, davčnim goljufijam in utajam, korupciji in drugim finančnim ter poslovnim zlorabam. Zato morata EU in ZDA spodbuditi svoje partnerje, da sprejmejo najvišje standarde glede transparentnosti, izmenjave informacij in sodelovanja med pristojnimi organi.

Ko bo Skupnost postala polnopravna članica WCO, na podlagi vloge, ki jo je prvič vložila leta 2000, bo v boljšem položaju, da bo prispevala k doseganju svetovnega napredka na področju vprašanj glede varnosti. V tem pogledu bi podpora ZDA za to vlogo bila zelo pomembna.

4. DOSEGANJE GOSPODARSKIH CILJEV

Interesne skupine, s katerimi se je EU posvetovala, so poudarile, da pretekle gospodarske pobude EU z ZDA pogosto niso pritegnile potrebne politične pozornosti, da bi se obdržale dovolj dolgo, da bi dale koristne rezultate.

Komisija meni, da bi voditelji na vrhu 2005 morali usmeriti pogajalce, da raziščejo vsa sredstva za doseg kakovostnega koraka naprej v gospodarskih odnosih med EU in ZDA. Treba je podvojiti visoko stopnjo politične zavezanosti, vključno s potrditvijo splošnega cilja, in na vrhu EU-ZDA med drugim okrepiti težnjo k prosto dostopnemu transatlantskemu trgu.

4.1. Politična orodja

Zgoraj določena sredstva, ki lahko pripomorejo k uresničevanju gospodarskih pobud, morajo vključevati:

- vzpostavitev foruma za regulativno sodelovanje na najvišji ravni, ki vključuje najvišje sektorske zakonodajalce z obeh strani, ki se srečajo pred vrhom EU-ZDA in vodjem vrha posredujejo letni časovni načrt z ustreznimi cilji in prednostnimi nalogami za prihodnost. Pri svojem delu mora forum upoštevati in nadalje razvijati sedem ključnih elementov okrepljenega regulativnega sodelovanja, določenih v oddelku 3.1.1, obravnavati splošne regulativne politike, zagotoviti dodatno dinamiko obstoječih in prihodnjih regulativnih dialogov in nadzorovati napredek pri izvajanju časovnega načrta. Forum si mora prizadevati za prispevke interesnih skupin;
- pospeševanje dialoga med zakonodajalci na obeh straneh o prednostnih nalogah za regulativno sodelovanje, kot pomembno zunanjo dimenzijo notranjih procesov regulativnih reform, da bi premagali notranje ovire pri regulativnem sodelovanju, vključujoč dovoljenja in težave s sredstvi;
- sodelovanje pri obravnavanju izzivov v tretjih državah, kjer je to primerno, ali pri pospešenju dvostranskih predlogov na mednarodnih *forumih*;
- Zavezujoče sektorske sporazume, na primer:

- (a) za pospeševanje številnih gospodarskih vprašanj, navedenih v oddelku 3.1, vključno s podporo pri naložbah, vladnimi naročili, letalskim prometom, storitvami pomorskega prometa in vzajemnim priznavanjem strokovnih kvalifikacij; ali
 - (b) kjer prostovoljno regulativno sodelovanje ni zadostno orodje za določen sektor, še posebej, kjer se drugače ne da doseči napredka ali kjer so se obstoječi memorandumi o soglasju med zakonodajalci izkazali za nezadostne pri zagotavljanju napredka. Takšne sporazume morajo podpreti ustrezni mandati in razporeditev ustreznih sredstev, z zadostnimi zaščitnimi ukrepi za zagotovitev, da so izvršljivi doma in mednarodno. Ti sektorski sporazumi, sprejeti na pobudo zakonodajalcev, ne bi posegali v regulativno neodvisnost.
- Z obravnavanjem zavezujočih horizontalnih pristopov na področju pristojnosti Skupnosti, ki zajema sedem ključnih elementov okrepljenega regulativnega sodelovanja, ki so določeni v oddelku 3.1.1, upoštevajoč razvoj v zvezi z regulativnim sodelovanjem. Tako bi bila obvezujoča le obveznost sodelovanja in posvetovanja na teh področjih. Z določitvijo zavezujočih rezultatov ali skupnih metodologij se ne bi posegalo v regulativno neodvisnost.

Treba je proučiti tudi možnost oblikovanja skupne projektne skupine, ki bi jo sestavljali predstavniki gospodarstva, potrošnikov in vlade, in ki bi kombinirala vire transatlantskih dialogov med gospodarstvom in potrošniki.

5. ŠIRŠA ZGRADBA ODNOSOV MED EU IN ZDA

Presoja okvira za gospodarske odnose med EU in ZDA neizogibno postavlja vprašanje, ki se nanaša na politične strukture⁶.

5.1. Nova transatlantska agenda (NTA) – neodvisna ocena

NTA je bila uvedena leta 1995. Ob deseti obletnici je Evropska komisija naročila neodvisno poročilo⁷ za ocenitev, do kakšne mere so bili izpolnjeni navedeni cilji in da predlaga možnosti za prihodnost.

Poročilo kaže, da je bilo sodelovanje med EU in ZDA v zadnjem desetletju na splošno dobro. Veliko izmed najbolj pomembnih ciljev NTA, na primer cilji povezani s Centralno in Vzhodno Evropo ter Balkanom, je bilo doseženih v največji meri. Zaradi NTA so izmenjave med EU in ZDA postale bolj intenzivne, sistematične in produktivne. Vzpostavljen je bil reden dialog med akterji, ki pred tem niso veliko sodelovali. Pogosto skladno z razširjenimi pristojnostmi EU se je NTA na splošno izkazal kot dovolj prožen, da lahko vključuje nova vprašanja, kot so notranja

⁶ Te trenutno obsegajo Transatlantsko deklaracijo 1990 in Novo transatlantsko agendo 1995.

⁷ „Pregled okvira za odnose med Evropsko unijo in Združenimi državami – Neodvisna študija“, poročilo akademske skupine, ki jo je vodil profesor John Peterson, predloženo 18. aprila 2005.

varnost in boj proti terorizmu. Sodelovanje se je povečalo tudi na področju vprašanj zunanje politike.

Poročilo opisuje gospodarsko politične odnose med EU in ZDA ter navaja slabo izvrševanje gospodarskih sporazumov in potrebo po vključitvi ključnih zakonodajnih in regulativnih akterjev na obeh straneh. Poročilo sklene, da je treba ponovno uvesti gospodarsko politično agendo EU-ZDA.

Poročilo tudi ugotavlja, da je pri dialogu med EU in ZDA manjkala politična zavezanost na najvišjih političnih in uradnih ravneh in da v Washingtonu slabo razumejo EU. Poleg tega je poročilo ugotovilo tudi napake v NTA. Najprej so se mnogi pritoževali, da je pomanjkanje političnega zavzemanja omejilo zmožnosti NTA za obvladovanje večjih težav. Obžalovali so tudi nizko javno zaznavanje ter njeno tehnokratsko podobo. Pritoževali so se zaradi preveč postopkov, ki so nesorazmerni z dejanskim učinkom, nagnjenostjo k obravnavi preveč vprašanj in nezmožnostjo prednostno razvrstiti ključna strateška vprašanja. Nazadnje pa se jim je zdelo, da je bila udeležba s strani držav članic EU zaradi pomanjkanja transparentnosti nižja in da je prišlo do napake pri vključitvi zakonodajalcev in pri dopustitvi, da vlagajo v te izmenjave.

Poročilo ugotavlja, da so nekatere interesne skupine presodile, da je povezovalen partnerski sporazum med EU in ZDA potreben za zagotovitev napredka. To bi pripomoglo, da bi odnosi z ZDA prvič temeljili na trdni pogodbeni podlagi. Vendar pa poročilo kaže, da je tak sporazum v političnih krogih na obeh straneh Atlantika naletel na le malo podpore. Poročilo tudi opozarja na nevarnost zviševanja pričakovanj glede politično neizvršljivega.

Poročilo zaključuje, da je NTA treba urediti v bolj povezovalen in obširen okvir, treba pa je sprožiti tudi večje politično zavzemanje.

5.2. Politični profil odnosov med EU in ZDA za doseganje naših ambicij

Komisija verjame, da je treba dvigniti politični profil odnosov med EU in ZDA in jih narediti bolj strateške in učinkovite, da bi uresničili našo skupno vizijo o bolj demokratičnem, miroljubnem in uspešnem mednarodnem redu. Zdaj je primeren čas. Nedavni obiski ameriškega predsednika in državne sekretarke v Bruslju so pokazali, da tudi ZDA vidi korist v tesnejšem sodelovanju.

Eden od možnih rezultatov je lahko obnovljena transatlantska deklaracija, ki poudarja skupne vrednote in razvija prednostne naloge za skupno delovanje, kar temelji na spoznanju, da je med EU in ZDA visoka stopnja gospodarske medsebojne odvisnosti in želja spopasti se s skupnimi globalnimi in regionalnimi izzivi⁸. To

⁸

Podobno zamisel je predlagal predsednik John F. Kennedy v svojem govoru v Filadelfiji 4. julija 1962: "... Združene države bodo pripravljene na Deklaracijo o medsebojni odvisnosti, ... pripravljeni se bomo pogovarjati z združeno Evropo o načinih in sredstvih za oblikovanje konkretnega atlantskega partnerstva, obojestransko koristnega partnerstva med novo unijo, ki zdaj nastaja v Evropi, in staro ameriško unijo, ustanovljeno tukaj pred 175. leti. Vse to ne bo uresničeno v enem letu, vendar naj svet ve, da je to naš cilj."

lahko zviša politični profil dialoga med EU in ZDA skladno s pojavljanjem EU kot mednarodnega akterja, nenazadnje zaradi reforme njenih zunanje političnih institucij.

Poleg tega so potrebni novi poskusi za bolj neposredno vključitev zakonodajalcev v izmenjave med EU in ZDA, da bi na strani EU nadomestili pomanjkanje razumevanja vloge, ki jo ima Kongres ZDA, in na strani ZDA vloge, ki jo ima Evropski parlament. Reorganizacija zakonodajnega dialoga mora postati del širših prizadevanj, da bi ustvarili odnos med EU in ZDA kot proces, ki bo bolj temeljil na pristopu od spodaj navzgor.

Prenovljen okvir za odnose med EU in ZDA mora odražati pomembne določbe Ustanovne pogodbe, ko bo ta sprejeta.

Komisija tako predlaga, da se raziščejo naslednje možnosti:

- dati odnosu močno politično vzpodbudo za izboljšanje sedanjega okvira,
- vrhi EU-ZDA naj se osredotočijo na določitev strateških prednostnih nalog in oceno napredka pri doseganju ciljev prejšnjih let,
- pogajanja o novem skupnem akcijskem načrtu za izvrševanje političnih prednostnih nalog in njegova posodobitev na letnem vrhu EU-ZDA,
- vzpostavitev foruma za izmenjavo mnenj o makroekonomskih vprašanjih skupnega interesa,
- pospeševanje transatlantskega dialoga zakonodajalcev (ki ga naj sestavljajo predstavniki Evropskega parlamenta in obeh domov Kongresa ZDA) kot prvi korak k popolnoma razviti „Transatlantski skupščini“⁹. Ta dialog bi temeljil na širšem razumevanju njihovih pristojnosti, kot sedaj, vključno z regulativnimi vprašanji, ki so obravnavana v oddelku 4.1 zgoraj. Elementi bi lahko vključevali:
 - (a) grajenje sinergije med transatlantskim dialogom zakonodajalcev (TLD) in v okviru dialoga NTA, s sodelovanjem izbranih predstavnikov z ustreznim političnim strokovnim znanjem in usklajevanjem sestankov,
 - (b) spodbujanje Evropskega parlamenta in Kongresa ZDA, da: (i) uvedeta nove, skupno financirane programe za izmenjavo med zakonodajnimi sodelavci in (ii) ustanovita majhen, dinamičen sekretariat TLD,
 - (c) financiranje študijske skupine EU za člane Kongresa ZDA, ki bi jo gostila delegacija Komisije v Washingtonu,
 - (d) organizacijo vrha zakonodajalcev pred vrhom EU-ZDA,

⁹

V tej zvezi je resolucija Evropskega parlamenta o transatlantskih odnosih 13. januarja 2005 navedla, da Parlament „meni, da je treba polno aktivirati dialog med transatlantskimi zakonodajalci, da je med obema stranema treba takoj vzpostaviti sistem zgodnjega opozarjanja in da je treba obstoječo interparlamentarno izmenjavo postopno preoblikovati v de facto „Transatlantsko skupščino“.

- spodbujanje dialoga med predstavniki socialnih partnerjev iz EU in ZDA, vključno z tristransko konferenco na področju odnosov med delavci in delodajalci;
- osvežitev dialoga med civilnimi družbami EU in ZDA, akademiki in drugimi strokovnimi sodelavci;
- razširitev neposrednih izmenjav.

Komisija bo skupaj z državami članicami strmel tudi k uvedbi kampanje v ZDA za pospeševanje ozaveščenosti o tem, kaj je EU in kaj so njene naloge.

6. ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

Zgoraj predlagane pobude so namenjene oblikovanju prvega skladnega paketa prizadevanj za ustanovitev skupne, v prihodnost usmerjene strategije za krepitev prizadevanj v okviru gospodarskega partnerstva EU-ZDA, za ustvarjenje prosto dostopnega trga in okrepitev širšega okvira odnosov med EU in ZDA. Istočasno pa morata EU in ZDA priznati, enako kot je to storila EU pri obnovi lizbonske agende, da je bila izvršena le nekaj manj kot polovica ukrepov, predlaganih v Transatlantskem gospodarskem partnerstvu leta 1998. Predpogoj za kakršne koli nove pobude morajo biti kakovosten korak pri sodelovanju, redno in previdno določanje prednostnih nalog ter nadzor rezultatov na politični ravni in ravni visokih uradnikov, s stalno povezavo s srečanji na vrhu. Pri uvajanju novih idej je treba uporabiti disciplino in realizem.

Komisija predlaga:

- da mora skupaj z Združenimi državami na podlagi tega sporočila, poleg besedila zgoraj navedenih predlogov, sestaviti skupno strategijo za krepitev gospodarskega partnerstva EU-ZDA v obliki deklaracije na vrhu EU-ZDA leta 2005. To bi:
 - (a) določilo kar najbolj natančne cilje in sektorje za kakovosten korak naprej v gospodarskem partnerstvu EU-ZDA na poti do prosto dostopnega trga,
 - (b) usmerilo odgovorne pogajalce v zadevnih dogovorjenih sektorjih na obeh straneh, da v šestih mesecih pripravijo časovno izdelane izvedbene načrte za kar najboljše doseganje ciljev, ki so določeni v tem sporočilu, z uporabo ustrezne mešanice nezavezujočih in zavezujočih pristopov;
- pred vrhom EU-ZDA 2005 raziskati možnosti, določene v oddelku 5, za okrepitev splošnega okvirja odnosov med EU in ZDA, in, če je to ustrezno za obe strani, pripraviti predlog voditeljem za srečanje na vrhu EU-ZDA leta 2006.

IMPACT ASSESSMENT FORM

TITLE OF PROPOSAL

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the European Economic and Social Committee: “Strengthening the EU-US Economic Partnership for the 21st Century”

DOCUMENT REFERENCE NUMBER

1. WHAT ARE THE IMPACTS LIKELY TO RESULT FROM THE PROPOSAL?

1.1. *Economic impacts*

The creation of positive economic impacts lies at the heart of the Commission initiative to enhance the transatlantic economic partnership.

The proposal is likely to spur economic growth within the EU. Reducing barriers on both sides of the Atlantic will lead to more trade, investment and procurement opportunities. Removing these obstacles will contribute to a more efficient production of goods and services in Europe and will entail the benefits of larger scale economies. Moreover, it is possible to achieve mutual recognition or even harmonization of differing standards which represent obstacles to trade today, with a favourable cost effect for companies.

Enhanced cooperation with the US in the field of research and development will make an important contribution to stimulating innovation. In sectors where potential for new transatlantic – or even global – markets exists (e.g. hydrogen fuel cell technologies), joint research will promote the development of new technology. In addition, the work envisaged in the field of intellectual property rights (IPR) has the potential to bring better IPR protection, adding incentives to conduct research with a view to developing innovative products and procedures.

1.2. *Environmental impacts*

Representatives from environmental organisations were invited to participate in the stakeholder consultation process. However, as the envisaged policy options are still rather broad and would need to be transformed into more specific proposals, concrete concerns regarding potential environmental impacts will have to be addressed at a later stage. At this juncture, however it can be said that impacts on the environment of the proposed communication are likely to be limited and globally positive. The reduction of trade barriers that might result from the EU-US partnership and its subsequent economic growth should promote efficiency gains for the use of natural resources. Possible scale effect, i.e. increased use of resources linked to economic growth, should be less significant and will be mitigated by both Parties which have the capacity and the regulatory framework to manage such impacts.

Moreover, the partnership will promote a better coordination of US and EU trade related policies in areas that are fundamental to protecting the environment and consumer health, for example sanitary and phytosanitary policy, trade and environment.

In the event that the proposed policy options would subsequently lead to binding commitments or legislative proposals, a thorough environmental impact assessment would be undertaken in accordance with the Communication on Impact Assessment COM/2002/0276 final.

1.3. Social impacts

To the extent that the reduction of barriers to trade and investment promotes economic growth, the proposal is likely to have a positive impact on *employment*. As far as *wages* are concerned, it should be mentioned that fears that increased market openness would place downward pressure on wages are not substantiated in the transatlantic context, given comparable wage levels.

It should be noted that one of the explicit aims of the proposal is to improve transatlantic cooperation on *health and safety standards*. Increased transparency and improved consumer protection will be to the benefit of European consumers. At the same time, both sides would retain full regulatory autonomy.

There is nothing in the proposals set out in the Communication which could undermine the social model.

1.4. Impacts on third countries and international relations

The impact on third countries will essentially unfold in three areas: (i) joint EU-US efforts in promoting IPR protection, (ii) promotion of global telecommunication standards and introduction of independent telecoms regulators in third countries, (iii) joint EU-US efforts on standard setting in global *fora*.

The Commission proposal does not affect the EU's WTO obligations. The initiatives proposed are compatible with and complementary to WTO rules. The WTO TBT code allows the EU to conclude mutual recognition agreements and to accept technical regulations of other countries as equivalent.

2. HOW TO MONITOR AND EVALUATE THE RESULTS AND IMPACTS OF THE PROPOSAL AFTER IMPLEMENTATION?

The Commission recommends the formulation of a joint strategy for the enhancement of the EU-US economic partnership which would direct competent negotiators on both sides in the respective agreed sectors, to draw up as soon as possible implementation plans to achieve to the fullest extent possible the objectives set out in this Communication. It also directs negotiators to start work on a binding Economic Partnership Agreement. Monitoring of implementation would be achieved through the existing and any proposed new dialogue structures.

3. STAKEHOLDER CONSULTATION

3.1. Which interested parties were consulted and what were the results of the consultation?

Following the agenda set out in the 2004 summit declaration, stakeholders in the EU (and the US) were invited to comment on how to improve the economic partnership with the US. Public consultation in the form of a questionnaire was launched on 30

September 2004. The business community, environmental and consumer organizations, trade union and other interested groups and individuals were invited to provide their views on the obstacles they face when trading or investing in each other's markets as well as on future trade and economic relations between the European Union and the United States.

The questionnaire was provided on the "Your Voice in Europe" Internet site and was open until 31 December 2004. It received about 100 serious and constructive contributions. Inputs came from a broad range of interested parties. Contributions of stakeholders who gave their consent were published on the Internet.

Interested parties also had the opportunity to present their views at stakeholders' conferences in Brussels on 22 October 2004 and 7 March 2005.

3.2. Compliance with minimum standards for consultation

The Commission ensured that relevant parties had an opportunity to express their opinions on the question of how to foster the transatlantic economic partnership. By inviting all interested parties to participate in two conferences and to complete a comprehensive questionnaire, the Commission guaranteed that all interests were sufficiently taken into account in the consultation process. It also ensured that generous deadlines provided stakeholders with adequate time to formulate their answers. Finally, by making the relevant information public, the publication and feedback requirements of the Commission were met.